A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2020. április 2.*

„Előzetes döntéshozatal – Szolgáltatásnyújtás szabadsága – Közvetlen életbiztosítás – 2002/83/EK irányelv – 35. és 36. cikk – Elállási jog és határidő – Az elállási jog gyakorlásának részletes szabályaira vonatkozó helytelen tájékoztatás – Az elállási nyilatkozat alaki feltételei – Az elállási jog megszűnése – A biztosított »fogyasztói« minőségének relevanciája”

A C-20/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Oberlandesgericht Wien (bécsi regionális felsőbíróság, Ausztria) a Bírósághoz 2019. január 15-én érkezett, 2018. december 20-i határozatával terjesztett elő

a **kunsthaus muerz gmbh**

és

a **Zürich Versicherungs AG**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nyolcadik tanács),

tagjai: L. S. Rossi tanácselnök (előadó), J. Malenovský és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a kunsthaus muerz gmbh képviseletében D. Koch Rechtsanwalt,

– a Zürich Versicherungs AG képviseletében P. Konwitschka Rechtsanwalt,

– az osztrák kormány képviseletében J. Schmoll, meghatalmazotti minőségben,

– a cseh kormány képviseletében M. Smolek és J. Vláčil, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében G. Braun és H. Tserepa-Lacombe, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az életbiztosításról szóló, 2002. november 5-i 2002/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2002. L 345., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 6. kötet, 3. o.) 35. és 36. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a kunsthaus muerz gmbh és a Zürich Versicherungs AG (a továbbiakban: Zürich) között az életbiztosítási szerződésekre vonatkozó elállási jog terjedelme tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról (Szolvencia II) szóló, 2009. november 25-i 2009/138/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2009. L 335., 1. o.; helyesbítések: HL 2014. L 219., 66. o.; HL 2016. L 319., 68. o.; HL 2017. L 266., 22. o.) hatályon kívül helyezett 2002/83 irányelv (2), (5), (45) és (52) preambulumbekezdésének szövege a következő volt:

„(2) Az életbiztosítási tevékenység megkezdésének és gyakorlásának elősegítése érdekében alapvető fontosságú a nemzeti felügyeleti jogszabályok között fennálló bizonyos eltérések megszüntetése; mivel e cél eléréséhez és ugyanakkor az összes tagállamban a biztosítottak és a kedvezményezettek megfelelő védelme érdekében össze kell hangolni az életbiztosítással foglalkozó biztosítóintézetektől megkövetelt pénzügyi garanciákra vonatkozó rendelkezéseket.

[…]

(5) Ez az irányelv ezért fontos állomást jelent a nemzeti piacoknak egy integrált piaccá történő összeolvasztásában, és ezt az állomást ki kell egészíteni egyéb közösségi eszközökkel avégett, hogy függetlenül attól, hogy ők maguk kezdeményezik-e, minden biztosított számára lehetővé váljon bármilyen biztosító igénybevétele, amelynek a központi ügyvezetésének helye a Közösségben van, amely vállalkozását ott végzi, akár a letelepedés joga, akár a szolgáltatásnyújtás szabadsága alapján, ugyanakkor megfelelő védelmet biztosítva számukra.

[…]

(45) Életbiztosítási szerződések esetében a biztosítottaknak lehetőséget kell adni a szerződés felmondására egy 14 és 30 nap közötti határidővel.

[…]

(52) Egy belső biztosítási piacon a fogyasztónak lehetősége lesz szélesebb és változatosabb körből szerződést választani. Ahhoz, hogy ennek a sokszínűségnek és növekvő versenynek az előnyeit teljes mértékben kihasználhassa, meg kell kapnia mindazt az információt, amely szükséges ahhoz, hogy az igényeinek leginkább megfelelő szerződést választhassa ki. Ez a tájékoztatási követelmény annál is fontosabb, mivel a kockázatvállalások tartama igen hosszú lehet. Ezért össze kell hangolni

a minimális rendelkezéseket, hogy a fogyasztó világos és pontos tájékoztatást kapjon a neki ajánlott termékek alapvető jellemzőiről, valamint azon testületek adatairól, amelyekhez a biztosítottak, a biztosított személyek vagy a szerződések kedvezményezettjei panaszaikkal fordulhatnak.”

4 Ezen irányelv 1. cikke (1) bekezdésének g) pontja értelmében:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

[…]

g) »kötelezettségvállalás szerinti tagállam«: az a tagállam, amelyben a biztosított szokásos tartózkodási helye, vagy ha a biztosított jogi személy, az a tagállam, amelyben ez utóbbinak a szerződéssel érintett telephelye található”.

5 Az említett irányelv 32. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezett:

„Ha a biztosított természetes személy, és szokásos tartózkodási helye nem abban a tagállamban van, amelynek az állampolgára, a felek választhatják annak a tagállamnak a jogát is, amelynek az illető személy állampolgára.”

6 Ugyanezen irányelv 35. cikke a következőképpen rendelkezett:

„(1) Minden tagállam köteles előírni, hogy az a biztosított, aki egyéni életbiztosítási szerződést köt, a szerződés megkötéséről szóló tájékoztatás kézhezvételétől számított 14. és 30. nap közötti határidőt kapjon a szerződéstől való elállásra.

Ha a biztosított az elállásról értesítést küld, az azzal a jogkövetkezménnyel jár, hogy mentesül a szerződésből származó minden jövőbeni kötelezettség alól.

Az elállás egyéb jogkövetkezményeit és feltételeit, különös tekintettel arra a módra, ahogyan a biztosítottat a szerződés megkötéséről értesítik, a [32]. cikkben meghatározott szerződésre alkalmazandó jog írja elő.

(2) A tagállamoknak nem kell alkalmazniuk az (1) bekezdést a hat hónapos vagy rövidebb lejáratú szerződésekre, sem pedig akkor, ha a biztosított jogállása vagy a szerződés megkötésének körülményei miatt a biztosítottnak erre a különleges védelemre nincs szüksége. A tagállamok saját szabályaikban meghatározzák, hogy mikor nem alkalmazzák az (1) bekezdést.”

7 A 2002/83 irányelv 36. cikkének (1) bekezdése a következőket írta elő:

„A biztosítási szerződés megkötése előtt legalább a III. melléklet A. pontjában felsorolt információkat közölni kell a biztosítottal.”

8 Az említett irányelv III. melléklete A. pontjának a) 13 alpontja értelmében „a türelmi időszak *(cooling-off)* alkalmazásának módja” a kötelezettségvállalással kapcsolatos azon információk részét képezték, amelyet a szerződés megkötése előtt közölni kellett a biztosítottal.

Az osztrák jog

9 A Versicherungsvertragsgesetz (a biztosítási szerződésről szóló törvény) 165a. §-ának az alapügyben szóban forgó szerződésre alkalmazandó változata a következőképpen rendelkezik:

„(1) A biztosított jogosult a szerződés létrejöttét követő 30 napon belül a szerződéstől elállni. Ha a biztosító ideiglenes fedezetet nyújtott, ezért az e fedezet időtartamának megfelelő biztosítási díj illeti meg.

(2) Ha a biztosító nem tett eleget a címének közlésére vonatkozó kötelezettségnek […], az (1) bekezdés szerinti elállási határidő nem kezdődik meg, amíg a biztosított tudomást nem szerez e címről.

(3) Az előző bekezdések nem alkalmazhatók csoportbiztosítási szerződésekre és a legfeljebb hat hónapos futamidejű szerződésekre.”

10 A Versicherungsaufsichtsgesetz (a biztosításfelügyeletről szóló törvény) 9a. §-ának az alapügyben szóban forgó szerződésre alkalmazandó változata a következőképpen rendelkezik:

„(1) Belföldi kockázatra vonatkozó biztosítási szerződés megkötésekor szerződéses nyilatkozatának megtétele előtt a biztosítottat írásban tájékoztatni kell

1. a biztosítóintézet és adott esetben azon fióktelep nevéről, székhelyének címéről és társasági formájáról, amelynek útján a biztosítási szerződés megkötésére sor kerül,

[…]

6. azon körülményekről, amelyek mellett a biztosított elállhat a biztosítási szerződés megkötésétől vagy magától a szerződéstől. […]

[…]

(3) Ha a szerződés létrejöttének módja miatt a biztosított nem tájékoztatható írásban szerződéses nyilatkozatának megtétele előtt, a tájékoztatási kötelezettségnek úgy kell eleget tenni, hogy a biztosított a tájékoztatást legkésőbb a biztosítási kötvénnyel egyidejűleg megkapja.

(4) Az (1) bekezdés 1. pontja szerinti információkat mindenképpen tartalmaznia kell a biztosítási kérelemnek, valamint a biztosítási kötvénynek és minden egyéb, fedezetet nyújtó dokumentumnak is. […]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

11 A kunsthaus muerz egy osztrák jog szerinti társaság. 2005. április 27-én biztosítottként életbiztosítási szerződést kötött a Zürichhel.

12 A szerződésre vonatkozó ajánlat formanyomtatványában a kunsthaus muerz azt a tájékoztatást kapta, hogy a biztosítási szerződéstől való elállást írásban kell közölni.

13 2017. október 9-én a kunsthaus muerz közölte, hogy eláll e szerződéstől. E tekintetben úgy vélte, hogy ez a tájékoztatás hibás volt, mivel e jog gyakorlásához olyan alaki feltételeket írt elő, amelyeket az alkalmazandó nemzeti jog valójában nem követel meg. Így, mivel az ilyen tájékoztatás nem indíthatta meg a 2002/83 irányelv 35. cikkében előírt türelmi időt, e határidő időben korlátlan.

14 A Zürich ezt a nyilatkozatot azzal az indokkal utasította el, hogy egyáltalán nem volt köteles tájékoztatni a kunsthaus muerzet annak érdekében, hogy az elállási idő megkezdődjön. Ezt a tájékoztatást ugyanis csak a fogyasztói minőséggel rendelkező biztosítottak vonatkozásában írták elő, a vállalkozók mint biztosítottak tekintetében azonban nem.

15 A kunsthaus muerz ezért a Handelsgericht Wienhez (bécsi kereskedelmi bíróság, Ausztria) kereseti kérelmet terjesztett elő a megfizetett díjak visszatérítése, valamint évi 4%-os törvényes kamat megfizetése iránt.

16 Ez a bíróság 2018. augusztus 13-án elutasította a kereseti kérelmet, és többek között azzal érvelt, hogy az elállási jogról való esetleges hibás tájékoztatás a vállalkozók mint biztosítottak esetében nem eredményezhet határidő nélküli elállási jogot, mert az ilyen korlátlan elállási jog indoka a fogyasztók védelmére irányuló szabályozásban rejlik.

17 A kunsthaus muerz e határozattal szemben fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz, és többek között azzal érvel, hogy az uniós jog nem tesz kifejezett különbséget a biztosítottak között aszerint, hogy fogyasztói minőséggel rendelkeznek-e, vagy sem, következésképpen minden életbiztosítási szerződést kötő biztosítottnak azonos feltételek mellett kell biztosítani az elállási jogot.

18 A Zürich ezzel szemben azt az álláspontot képviseli, hogy a jelen ügyben a biztosítottat megfelelően tájékoztatták elállási jogáról, és hogy az e jog gyakorlására vonatkozó írásbeli alaki kötelezettség egyszerű megemlítése – ami egyébként maga a biztosított számára kedvező, és a jogbiztonság elvét szolgálja – nem teszi hibássá a közölt tájékoztatást. Mindenesetre, amennyiben a biztosított vállalkozó, az elállási határidő az erre vonatkozó tájékoztatás megtörténtétől teljes mértékben függetlenül lejár. Az uniós jog által biztosított elállási jog értelme és célja ugyanis kizárólag a fogyasztók védelme.

19 A kérdést előterjesztő bíróságnak e tekintetben kétségei vannak a 2013. december 19-i Endress ítéletből (C-209/12, EU:C:2013:864) levonandó tanulságok terjedelmét illetően.

20 Ebben az ítéletben a Bíróság kimondta, hogy a közvetlen életbiztosítási tevékenységre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról, a szolgáltatásnyújtás szabadságának tényleges gyakorlását elősegítő rendelkezések megállapításáról, valamint a 79/267/EGK irányelv és a 90/619/EGK irányelv módosításáról szóló, 1992. november 10-i 92/96/EGK tanácsi irányelvvel (harmadik életbiztosítási irányelv; HL 1992. L 360., 1. o.) módosított, a közvetlen életbiztosítási tevékenységekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról, a szolgáltatásnyújtás szabadságának tényleges gyakorlását elősegítő rendelkezések megállapításáról, valamint a 79/267/EGK irányelv módosításáról szóló, 1990. november 8-i 90/619/EGK második tanácsi irányelv (HL 1990. L 330., 50. o.) 15. cikkének (1) bekezdését, – a 92/96 irányelv 31. cikkével együttesen olvasatban –, amely rendelkezéseket a 2002/83 irányelv 35. és 36. cikke lényegében átvesz, úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, amely a biztosított elállási jogát az első biztosítási díj megfizetését követő egy év elteltéig ismeri el, ha a biztosítottat nem tájékoztatták az elállási jogáról.

21 Márpedig a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy ennek megállapításához a Bíróság többek között a 90/619 második irányelv (23) preambulumbekezdésére támaszkodott, amelyet lényegében átvett a 2002/83 irányelv (52) preambulumbekezdése, valamint az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló, 1985. december 20-i 85/577/EGK tanácsi irányelv (HL 1985. L 372., 31. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 262. o.) értelmében minden fogyasztót megillető elállási jogra vonatkozó ítélkezési gyakorlatra, különösen pedig a 2001. december 13-i Heininger ítéletre (C-481/99, EU:C:2001:684).

22 A Bíróság különösen azt a körülményt vette figyelembe, hogy a biztosított a biztosítóintézethez képest hasonlóan kiszolgáltatott helyzetben van, mint a fogyasztó az üzlethelyiségen kívül kötött szerződés esetén. Ez abból következik, hogy a biztosítási szerződések jogilag összetett pénzügyi termékek, amelyek jelentősen eltérőek lehetnek az azokat kínáló biztosítóintézettől függően, illetve jelentős és potenciálisan nagyon hosszú távú pénzügyi kötelezettségvállalással járnak.

23 A jelen ügyben a kunsthaus muerz nem minősül „fogyasztónak”. Annak ellenére ugyanis, hogy az uniós jogban hiányzik a „fogyasztó” fogalmának egységes meghatározása, az e területre vonatkozó jogi aktusok többségéből kitűnik, hogy a fogyasztó olyan természetes személy, aki nem szakmai vagy kereskedelmi célból, vagyis kizárólag magáncélból jár el a piacon.

24 E körülmények között az Oberlandesgericht Wien (bécsi regionális felsőbíróság, Ausztria) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a [2002/83] irányelvet – különösen annak 35. és 36. cikkét –, hogy azzal (akkor is) ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint az elállási határidő a szerződés létrejöttét követő 30 napon belül az elállási jogról a szerződéskötést megelőzően nyújtott (megfelelő) tájékoztatástól függetlenül is lejár, ha a biztosított nem fogyasztó?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

25 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2002/83 irányelv 35. és 36. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében, abban az esetben is, ha a biztosított nem fogyasztó, az életbiztosítási szerződéstől való elállásra nyitva álló határidő akkor is a szerződés megkötésének időpontjában kezdődik meg, ha a biztosítottnak az elállási jog gyakorlásának részletes szabályaira vonatkozóan a biztosító által adott tájékoztatás az adott szerződésre alkalmazandó nemzeti jog szerint valójában elő nem írt alaki követelményeket tartalmaz.

26 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróságnak már volt alkalma pontosítani, hogy a 2002/83 irányelv 35. és 36. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az életbiztosítási szerződéstől való elállási jog gyakorlásának határideje akkor is abban az időpontban kezdődik meg, amikor a biztosítottat tájékoztatják a szerződést megkötéséről, ha a biztosító által e biztosítottnak adott tájékoztatás olyan alaki követelményeket tartalmaz, amelyeket a szerződésre alkalmazandó nemzeti jog, illetve az említett szerződésre vonatkozó szerződési kikötések valójában nem követelnek meg, feltéve hogy ez az információ nem fosztja meg a biztosítottat attól a lehetőségtől, hogy az elálláshoz való jogát lényegében ugyanolyan feltételek mellett gyakorolja, mint amilyenek helytálló tájékoztatás mellett álltak volna fenn. A nemzeti bíróság feladata a többek között a nemzeti jogszabályi hátteret és az alapügy tényállását figyelembe vevő, átfogó értékelés alapján annak megítélése, hogy a biztosítottnak adott tájékoztatás megfosztotta-e őt ettől a lehetőségtől (lásd ebben az értelemben: 2019. december 19-i Rust-Hackner és társai ítélet, C-355/18–C-357/18 és C-479/18, EU:C:2019:1123, 82. pont).

27 Következésképpen a feltett kérdés megválaszolása érdekében meg kell vizsgálni, hogy az említett irányelv 35. és 36. cikkének ilyen értelmezése a biztosított fogyasztói minőségétől függ-e.

28 E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely uniós jogi rendelkezés értelmezése szempontjából nemcsak annak szövegét, hanem szövegkörnyezetét, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az részét képezi (2013. december 19-i Koushkaki ítélet, C-84/12, EU:C:2013:862, 34. pont; 2016. november 16-i Hemming és társai ítélet, C-316/15, EU:C:2016:879, 27. pont; 2017. január 25-i Vilkas ítélet, C-640/15, EU:C:2017:39, 30. pont).

29 Márpedig mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a 2002/83 irányelvnek sem a 35. és 36. cikke, sem pedig a 35. cikkében biztosított elállási jogra utaló (45) preambulumbekezdésének szövege nem tesz különbséget a biztosítottak között aszerint, hogy fogyasztók-e, vagy sem.

30 Ezt követően meg kell jegyezni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a kunsthaus muerz nem minősülhet „fogyasztónak”, mivel e társaság jogi személy, és mivel csak a természetes személyek minősülhetnek fogyasztónak. Márpedig anélkül, hogy meg kellene határozni a „fogyasztó” uniós jogi fogalmának terjedelmét, az előterjesztett kérdés megválaszolásához elegendő azt kiemelni, hogy a 2002/83 irányelv 35. cikkének szövegösszefüggéséből mindenesetre az következik, hogy az e rendelkezés értelmében vett biztosított lehet mind természetes, mind pedig jogi személy.

31 Egyrészt ugyanis ezen irányelv 1. cikke (1) bekezdésének g) pontja a „kötelezettségvállalás szerinti tagállam[ot]” a következőképpen definiálja: „a tagállam, amelyben a biztosított szokásos tartózkodási helye, vagy ha a biztosított jogi személy, az a tagállam, amelyben ez utóbbinak a szerződéssel érintett telephelye található.”

32 Másrészt az említett irányelv 32. cikkének (2) bekezdése szerint, ha a biztosított természetes személy, és szokásos tartózkodási helye nem abban a tagállamban van, amelynek az állampolgára, a felek választhatják annak a tagállamnak a jogát is, amelynek az illető személy állampolgára.

33 Egyébiránt az említett irányelv 35. cikkének (2) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára e védelem korlátozását, „ha a biztosított jogállása vagy a szerződés megkötésének körülményei miatt a biztosítottnak erre a különleges védelemre nincs szüksége”. Így az irányelv által előírt védelem szükségképpen kiterjed a biztosítottak valamennyi kategóriájára, kivéve ha a tagállamok élnek az említett lehetőséggel, például úgy, hogy kizárják a védelmet a vállalkozók mint biztosítottak tekintetében. Ugyanakkor e (2) bekezdés értelmében az ilyen korlátozást a szerződésre alkalmazandó nemzeti jognak kell előírnia, amit a jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróságnak kell az osztrák jogra tekintettel megvizsgálnia.

34 Végül, a 2002/83 irányelv 35. és 36. cikkének ilyen értelmezését megerősíti az irányelvnek – többek között a (2) és (5) preambulumbekezdésében kifejtett – célja is, amelynek értelmében az irányelv célja a biztosítottak és a kedvezményezettek megfelelő védelmének biztosítása valamennyi tagállamban, valamint annak elősegítése, hogy valamennyi biztosított igénybe vehesse az Európai Unióban székhellyel rendelkező valamennyi biztosítót.

35 Ugyanis a biztosítottaknak a személyes jellemzőik, különösen pedig aszerint történő megkülönböztetése, hogy rendelkeznek-e „fogyasztói” minőséggel, vagy sem, ellentétes lenne az említett célokkal, mivel ez a 2002/83 irányelv által biztosított védelem korlátozásával járna.

36 A 2002/83 irányelv 35. és 36. cikkének említett értelmezését a Zürich észrevételeivel ellentétben nem kérdőjelezheti meg az a körülmény, hogy ezen irányelv (52) preambulumbekezdése a „fogyasztó” kifejezést használja. E preambulumbekezdésben ugyanis semmi nem enged arra következtetni, hogy az elállási jogra vonatkozó tájékoztatás szükségessége kizárólag a fogyasztói jogállással rendelkező biztosítottra vonatkozna.

37 Ugyanez vonatkozik a Bíróság által a 2013. december 19-i Endress ítéletben (C-209/12, EU:C:2013:864) annak megállapítása érdekében tett, a fogyasztókra történő hivatkozásokra, hogy amennyiben a biztosított semmilyen tájékoztatást nem kapott az elállási jog fennállásáról, az e jog gyakorlására vonatkozó jogvesztő határidő nem kezdődhet meg.

38 Kétségtelen, hogy a Bíróság ennek megállapításához egyrészt a 90/619 irányelv (23) preambulumbekezdésére támaszkodott, amely lényegében megfelel a 2002/83 irányelv (52) preambulumbekezdésének, másrészt pedig átültette a biztosításra vonatkozó rendelkezésekre a 2001. december 13-i Heininger ítéletben (C-481/99, EU:C:2001:684) megfogalmazott megfontolásokat,

amely ítélet tárgya az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló 85/577 irányelv rendelkezéseire vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti kérelem volt (lásd ebben az értelemben: 2019. december 19-i Rust-Hackner és társai ítélet, C-355/18–C-357/18 és C-479/18, EU:C:2019:1123, 63. pont).

39 Mindazonáltal meg kell jegyezni, hogy – amint az a 2013. december 19-i Endress ítélet (C-209/12, EU:C:2013:864) 28. és 29. pontjából kitűnik – a Bíróság által ez utóbbi ítéletben elvégzett, a biztosítottak és a fogyasztók közötti összehasonlítás kizárólag a szerződéses helyzetükre vonatkozó közös elemek fennállásán alapul, vagyis a biztosítási szerződéseknek az uniós jog által előírt követelményeknek megfelelő tájékoztatás hiányában történő megkötéséhez fűződő kockázatokon, valamint a biztosítottnak a biztosítóintézethez képest kiszolgáltatott helyzetén, figyelembe véve egyrészt, hogy a biztosítási szerződések jogilag összetett pénzügyi termékek, másrészt pedig, hogy jelentős és potenciálisan nagyon hosszú távú pénzügyi kötelezettségvállalással járnak. Nem állapítható meg, hogy ezek az elemek ne létezhetnének olyan biztosítottak tekintetében, akik nem rendelkeznek fogyasztói minőséggel.

40 Mindemellett a nemzeti bíróságnak figyelembe kell vennie azt, hogy a biztosított rendelkezik-e ilyen minőséggel, vagy sem, amikor – amint arra a jelen ítélet 26. pontja emlékeztet – a többek között a nemzeti jogszabályi hátteret és az alapügy tényállását figyelembe vevő átfogó értékelés alapján értékeli, hogy a biztosítottnak adott tájékoztatásban szereplő hiba megfosztotta-e a biztosítottat attól a lehetőségtől, hogy lényegében ugyanolyan feltételek mellett gyakorolja elállási jogát, mint amilyenek helytálló tájékoztatás mellett álltak volna fenn.

41 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2002/83 irányelv 35. és 36. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azok a fogyasztónak nem minősülő biztosítottra is alkalmazandók, és e rendelkezésekkel nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében az életbiztosítási szerződéstől való elállásra nyitva álló határidő akkor is a szerződés megkötésének időpontjában kezdődik meg, ha a biztosítottnak az elállási jog gyakorlásának részletes szabályaira vonatkozóan a biztosító által adott tájékoztatás az adott szerződésre alkalmazandó nemzeti jogban valójában elő nem írt alaki követelményeket tartalmaz, feltéve, hogy ez az információ nem fosztja meg a biztosítottat attól a lehetőségtől, hogy az elálláshoz való jogát lényegében ugyanolyan feltételek mellett gyakorolja, mint amilyenek helytálló tájékoztatás mellett álltak volna fenn. A kérdést előterjesztő bíróságok feladata a többek között a nemzeti jogszabályi hátteret és az alapügy tényállását, ideértve a biztosított esetleges fogyasztói minőségét figyelembe vevő, átfogó értékelés alapján annak megítélése, hogy a biztosítottnak adott tájékoztatás megfosztotta-e őt ettől a lehetőségtől.

A költségekről

42 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nyolcadik tanács) a következőképpen határozott:

Az életbiztosításról szóló, 2002. november 5-i 2002/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 35. és 36. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azok a fogyasztónak nem minősülő biztosítottra is alkalmazandók, és e rendelkezésekkel nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében az életbiztosítási szerződéstől való elállásra nyitva álló határidő akkor is a szerződés megkötésének időpontjában kezdődik meg, ha a biztosítottnak az elállási jog gyakorlásának részletes szabályaira vonatkozóan a biztosító által adott tájékoztatás az adott szerződésre alkalmazandó nemzeti jogban valójában elő nem írt alaki követelményeket tartalmaz, feltéve,

hogy ez az információ nem fosztja meg a biztosítottat attól a lehetőségtől, hogy az elálláshoz való jogát lényegében ugyanolyan feltételek mellett gyakorolja, mint amilyenek helytálló tájékoztatás mellett álltak volna fenn. A kérdést előterjesztő bíróság feladata a többek között a nemzeti jogszabályi hátteret és az alapügy tényállását, ideértve a biztosított esetleges fogyasztói minőségét is figyelembe vevő, átfogó értékelés alapján annak megítélése, hogy a biztosítottnak adott tájékoztatás megfosztotta-e őt ettől a lehetőségtől.

Aláírások